אלו טרפות פרק שלישי חולין נו.

להביא עור של בית הבושת. לקמן בהעור והרוטב (דף קכב.) פירש רש"י הא דלא משיב ליה בהדיא בהדי איגך בברייתא משום דנעשה מיירי שהוא זכר ומיהו איכא מאן דתני זכר בפרק כל הזבחים שקיבלו (זבחים כח. ופס) ולא קתני עולה ויש לומר דלא משיב אלא מידי דהוה בכל הקרבנות ועור שתחת האליה אע"ג דאיכא קרבה אלא בכבש מ"מ איתיה או באכילת אדם או באכילת מזבח וא"ת אמאי לא קאמר נמי להכיא עור השליל דמשיב לקמן במתניתין בהעור והרוטב (דף קכב.) בהדי אלו שעורותיהם כבשרן ואומר ר"מ משום דאין מפגלים בשליל דאיתא פרק כל הפסולין (זבחים לה.) פיגל בשליל לא נתפגל הזבח ואף השליל לא נתפגל[1]:

ורבי יוחנן **אמר אף** במסמר. ואיכא משום מכלה ממונן של ישראל ובפלוגתא לא דוקא דרבי יוחנן דאמר אף במסמר לא כרבי יהודה ולא כרבי נחמיה:

נבלות והא שחוטה היא. וא"ת והא שמעינן ליה לרבי יהודה דאמר פרק חטאת העוף (זבחים סט. ופס) דשחיטת העוף אינה מטהרת טריפה מטומאתה דקאמר נבלה וטרפה לא יאכל לטומאה הא טרפה למה נאמרה להכיא טרפה שחטה[2] (שחלבה טהור מכלל שהיא מטמאה) וכן ריש מסכת טהרות גבי י"ג דברים נאמרו בנבלת עוף טהור שחיטתה ומליקתה מטהרת טרפה מידי נבלה רבי יהודה אומר אינה מטהרת וי"ל דמ"מ כיון דלר' נחמיה מטהרת לא הוה ליה למימר שהיה מאכיל נבילות ועוד דלא מסיק אדעתיה תסתיים דרבי יהודה הוא דדייק בילה: **מר אמר שמואל בדיק בידא** וכן רב. ואף על גב דבכר אמרינן לעיל רב ושמואל ולוי דאמרי מכנים ידו לפנים ובודק מ"מ אשמועינן הכא דמעשה נמי עבד: **והא תני לוי טרפות שמנו חכמים** וכו'. נתוקש מקשה מברייתא אחר ושמואל דאלוי גופיה הוה מני למפרך דאמר לעיל מכנים ידו לפנים ובודק:

נאלו להביא עור בית הבושת חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת: **מתני'** ואלו טרפות בעוף [א]נקובת הוושט [ב]ופסוקת הגרגרת [ג]הכתה חולדה על ראשה מקום שעושה אותה טרפה [ד]ניקב הקורקבן [ה]ניקבו הדקין [ו]נפלה לאור ונחמרו בני מעיה אם [ז]ירוקים פסולים אם אדומים כשרים [ח]דרסה וטרפה בכותל או שריצצתה בהמה ומפרכסת [ט] ושהתה מעת לעת ושחטה כשרה: **גמ'** רב ושמואל ולוי דאמרי [י]מכנים ידו לפנים ובודק אם מבצבץ ועולה טרפה ואם לאו כשרה הניחא למאן דאמר [יא]עד דמנקיב קרמא תתאה אלא למאן דאמר אינקיב עילאה אע"ג דלא אינקב תתאה ניחוש דלמא עילאה אינקיב תתאה לא אינקיב אי איתא דאינקיב עילאה תתאה אגב רוכביה מיפקע פקע אמר זעירי אין בדיקה לחולדה מפני ששיניה דקות וכי שיניה דקות מאי הוי אמר רב אושעיא מפני ששיניה דקות ועקומות כי סליק לגרהדעא שלח להו [יב]דברים שאמרתי לפניכם טעות הן בידי ברם כך אמרו משמיה דרבי שמעון בן לקיש בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר ורבי יוחנן אמר אף במסמר ובפלוגתא דר"י ורבי נחמיה חד בדיק בידא וחד בדיק במחטא מאן דבדיק בידא אמר ליה למאן דבדיק במחטא [יג]עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל אמר ליה מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא [יד]עד מתי אתה מאכיל לישראל נבלות והא שחוטה היא אלא טרפות שמא ניקב קרום של מוח תסתיים דרבי יהודה הוא דבדיק בידא דתניא [טו]רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יהודה בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח תסתיים הא גופא קשיא אמרת בודקין לחולדה ביד אבל לא במסמר אלמא אית ליה בדיקותא והדר תני נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח אלמא ליה בדיקותא סיפא אתאן [טז]לעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום סלקא דעתך אלא הואיל וקרומו רך אמר ליה רב נחמן לרב ענן מר אמר שמואל בדיק בידא ומכשר והונא חברין אמר רב בדיק בידא ומכשר [יז]והתני לוי 'טרפות שמנו חכמים בבהמה [יח]כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח אמר ליה ההוא בעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס"ד אלא הואיל וקרומו רך ההיא תרנגולתא דהואי בי רב חנא שדרה לקמיה דרב מתנא נשבר העצם ולא ניקב קרום של מוח הואי ואכשרה א"ל [יח]והתני לוי טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף יתר עליהן עוף נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח אמר ליה התם בעוף של מים הואיל ואין לו קרום אין לו קרום ס"ד אלא אימא הואיל וקרומו רך רב שיזבי בדיק בשימשא רב יימר בדיק במיא רב אחא בר יעקב בדיק בגילא

נקוב והמסמר נוקבו ומפקיד ממון ישראל: **אף במסמר.** בודקין ולא מייתינן לדלמא איכא נקיב ליה בידא כדמפרש: **במחטא.** כדפריטיה במסמר: **ניקב קרום.** מתוך שהיה דקות ועקומות אינו מכלכן: **אכל לא במסמר.** מפני שמכלה ממונן של ישראל: **נשבר העצם.** לקמיה פריך: **וקרומו רך.** הלכך כי נשבר העצם [יט]תו לא קאי קרום: **אמר ליה רב נחמן לרב ענן.** תמהני בזאת: **מר אמר.** אתה אמרת לי שרשות שמואל שהוא בודק לנשיכת חולדה אלמא לא מטרף בעצם לחודיה ואף הונא חברין אמר לי דאיהו חזייה לרב דבדיק בידא וקשיא לי והא תני לוי כו': **כנגדן בעוף.** כמידי דאיתיה בעוף המסס וגיד הכוסות ליתנהו בעוף: **בדיק בשימשא.** נגד השמש מסתכל אם יראה[1] נקב שהאור יפה לבדיקה:

כמיא

עין משפט נר מצוה

ר"ג א ב מטיאר לעיל דף מנ:
ריד ג מיי' פ"י מהלכות שחיטה הלכה ז סמג עשין קנ עור ש"ע י"ד ס' ל סעיף כ:
רטו ד ה מטיאר לעיל דף מנ:
רטז ו מיי' פ"ז מהל' שחיטה הלכה כ ופ"י שם הלכה יא סמג שם טוש"ע י"ד סימן נב סעיף ח:
ריז ז מיי' פ"ט שם הלכה כ סמג שם טוש"ע י"ד סימן נח סעיף כ:
ריח ח ט מיי' פ"י שם הלכה ז סמג שם טוש"ע י"ד סימן ל סעיף כ:
ריט י מיי' פ"ו שם הלכה ח ופ"ז שם הלכה י (יא):

שיטה מקובצת

[1] ומפרכסת אם שהתה: **כ)** ולא ניקבו דלא תימא: **ג)** נחמרו נכוצו מחמת: **ד)** אם ירוקים מפרש בגמרא: **ה)** וירוקים שהאדימו דקין: **ו)** בדחיפת האצבע כשהוחפו: **ז)** אם יראה שם נקב:

רבינו גרשום

מכנים ידו לפנים ובודק. כלומר כיצד בדקינן אם ניקב קרום של מוח מכנים אצבעו לפנים ובודק אם מבצבץ ועולה המוח טרפה דודאי ניקב הקרום: אין בודקין לחולדה ביד. כלומר דאמרינן מכנים אצבעו לפנים אם מבצבץ ועולה טרפה: מפני ששיניה דקות כלומר ואע"פ שניקב קרום של מוח לא יהא המוח מבצבץ: וכי שיניה דקות מאי הוי. כלומר אעפ"כ (שניקבו) [אם ניקב] קרום של מוח [אי אפשר] שלא יהא מבצבץ: אבל לא במסמר. כלומר למעלה מראשו: עד מתי [אתה] מכלה ממונן של ישראל. כלומר כשמכנים המסמר אם לא נקוב המסמר מנקבו: אלא עד מתי אתה מאכיל טרפות לישראל. שמא אינקיב קרום של מוח ולא אדעתיה דלא בדיק יפה: אלמא אית ליה בדיקותא. כלומר אע"פ שנשבר העצם אם לא ניקב קרום של מוח (פסול) [כשר] והדר תני נשבר העצם אע"פ שלא ניקב קרום של מוח: רב בדיק בידא ומכשר. כלומר מכנים ידו לפנים ובדיק אי לא מבצבץ המוח מכשר ליה אע"פ שנשבר העצם: בדיק בשימשא. כלומר כנגד השמש: בדיק במיא. שופך לתוך הנקב מים וחוזר ושופכן מן הנקב אם המים נחלבנו ביידוע שניקב קרום של מוח אם צלולים ביידוע שלא ניקב קרום של מוח:

מסורת הש"ס

[1] [לקמן פב.], [כ] [ויקר לד.], [ג] [לעיל מה.], [ד] [שבת סג.: ופס"ן], [ה] [נכורות מ.], [ו] [שם], [ז] [תוספתא פ"ג ה"ו ע"ש], [ח] [לקמן נו.], [ט] [התימה כזה תמצא שהשינו תוס' זבחים כח. ד"ה להכיא], [י] [לקמן], [כ] גם"ל: שהרי, [ל] [ועיין היטב תוס' זבחים כח. ד"ה להכיא], [מ] [נ"ל שמטמאה].

גליון הש"ס

גמ' בגרון בעוף. עי' לעיל ד' כ' ע"א תוס' ד"ה אלימא: רש"י ד"ה להביא וכו' להבי בפרש. עי' שו"ת נו"כ מ"מ סי' כו: ד"ה וקרומו רך וכו' תו לא קאי קרום. עי' לקמן דף עז ע"ב תוד"ה אמטיק:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אם טוריקו וכו' וירוקין שהאדימו טריפה הס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה להכיא עור בית הטמא וכו' תוך מזה עוד. נ"ב עיין זבחים כ"מ ע"א תוס' ד"ה להכיא וכו' ומכ"מ שיף כאן לא ראם: **ב)** ד"ה דלמא עילאה אינקיב. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד תתאה [מיפקע]:

מוסף רש"י

להביא עור בית הבושת. של נקבה בחטאת ובשלמים (לקמן קכב.) חב לבדי יש לך להביא עוד אלו קדשים מכל הטעיים שם (זבחים כח.) ויאמר דלא מייתי בריסא כי הער, משום דליתיה בעולה, ותנא בעולה קאי, אלמא אי אינא הוא דמשיב ליה בכר, אבל אי"ק לא בכר אלא עור שתחת האליה לחודיה (לקמן קכב.). חוץ למקומו. אם אחט על מנת לאכול מאחת מאלו חוץ למקומו (שם). דרסה וטרפה בכותל. אדם שדרס על העוף או שארקו ומנטו בכותל (בריצה לד.). ומפרכסת. ואינה יכול לעמוד (שם). ושהתה מעת לעת. יום אחד שלם (שם). קרמא תתאה. הקרום הרך שבמות מונח בתוכו (לעיל מה.). עילאה. קרמא עילאה המתוכר בגולגולת מכנים (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com